

**MIEJSKI OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE**

**SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI
MIEJSKIEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ
W CZĘSTOCHOWIE ZA ROK 2022**

Częstochowa, marzec 2023 r.

Spis treści

WSTĘP	3
I. STRUKTURA WYDATKÓW ZA 2022 ROK I DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI	5
II. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ	8
III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW	12
IV. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE	13
V. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRACY ŚRODOWISKOWEJ	14
VI. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB UBOGICH, BEZDOMNYCH I ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	15
VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OBYWATELI UKRAINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ	20
VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CENTRUM POMOCY DZIECKU NIEPEŁNOSPRAWNEMU I JEGO RODZINIE	21
IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB STARSZYCH	22
X. WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI	27
XI. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ	27
XII. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2023 ROK	32

WSTĘP

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, wypełniając obowiązek wynikający z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, składa coroczne sprawozdanie z działalności. Dokument przedstawia efekty zrealizowanych w minionym roku zadań, w szczególności w oparciu o ustawę o pomocy społecznej, ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawę o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę o systemie oświaty, ustawę o zatrudnieniu socjalnym, ustawę o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawę o ochronie zdrowia psychicznego. Rodzina, praca, integracja i partnerstwo to kluczowe słowa dotychczas wyznaczające kierunki działania MOPS na rzecz niesienia pomocy i dążenia do poprawy jakości życia mieszkańców miasta Częstochowy. W grudniu 2022 r. określono nową misję Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie. Została ona ukierunkowana na aktywizowanie środowisk lokalnych, rozwijanie usług społecznych, współpracę międzysektorową, wdrażanie nowoczesnych metod i narzędzi pracy na rzecz poprawy jakości życia mieszkanki i mieszkańców Częstochowy. Do zadań priorytetowych MOPS uznać należy działania ukierunkowane na:

- tworzenie warunków do prawidłowego funkcjonowania rodziny,
- zapewnienie miejsc w pieczy instytucjonalnej dzieciom pozbawionym opieki i wychowania ze strony rodziny biologicznej,
- finansowanie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej,
- umacnianie wśród rodzin postaw aktywności i przedsiębiorczości mających na celu zmianę stylu życia,
- przeciwdziałanie i niwelowanie skutków negatywnych zjawisk społecznych,
- usamodzielnianie klientów pomocy społecznej poprzez aktywizację zawodową i społeczną,
- wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych,
- zaspokajanie potrzeb rodzin i osób, które nie mogą ich zaspokoić we własnym zakresie,
- wzmocnienie współpracy z podmiotami działającymi w obszarze pomocy społecznej oraz wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- tworzenie osobom niepełnosprawnym warunków umożliwiających samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie.

W celu lepszego wykorzystania posiadanych zasobów w skutecznej i komplementarnej pracy na rzecz osób i grup wymagających włączenia społecznego i wsparcia, kontynuowano model oddzielenia zadań administracyjnych od pracy socjalnej oraz świadczenia usług socjalnych. W realizacji zadań spoczywających na Ośrodku kładziono szczególny nacisk na zapewnienie najwyższej jakości świadczonych usług oraz form wsparcia adekwatnych do potrzeb mieszkańców Częstochowy.

Ośrodek skutecznie wykorzystywał środki zewnętrzne do realizacji swoich zadań, w efekcie rozbudowując ofertę wsparcia, wdrażając nowatorskie, zindywidualizowane wsparcie dla mieszkańców, rodzin i społeczności lokalnych. Rozpoczęto realizację projektu „Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Gmina Miasto Częstochowa – cz. 3”. Szczególny wymiar miała również współpraca z organizacjami pozarządowymi, związana z realizacją projektów partnerskich przy wykorzystaniu funduszy unijnych, tj. m.in. projektu „Przyszłość to My – CIS rozwój”, „Akcja – Aktywizacja II” i „Rodzina, razem możemy więcej”.

W sprawozdaniu przedstawiono potrzeby w zakresie pomocy społecznej oraz w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, służące poprawie jakości funkcjonowania jednostki w 2023 r.

I. STRUKTURA WYDATKÓW ZA 2022 ROK I DOCHODZENIE NALEŻNOŚCI

Zadania realizowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie finansowano z budżetu państwa, środków miasta Częstochowy, dotacji celowych Wojewody Śląskiego, środków PFRON, środków Funduszu Pomocy oraz środków pozyskiwanych z innych źródeł, w tym Europejskiego Funduszu Społecznego. W roku sprawozdawczym na realizację statutowych zadań wydatkowano ogółem kwotę 69 040 240 zł. Dodatkowo wydatkowano środki pozabudżetowe w kwocie 11 000 zł pozyskane z Funduszu Solidarnościowego w ramach kosztów obsługi programów „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” i „Opieka wytchnieniowa”.

Tabela nr 1

Dane dotyczące wydatków zrealizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w 2022 roku

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85154	obsługa organizacyjno-techniczna zespołu interdyscyplinarnego (Sekcja Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin Zagrożonych Przemocą)	fundusz alkoholowy	318 000	297 801	93,65
85156	opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione	dotacja celowa	75 000	69 638	92,85
85195	udzielanie świadczeń zdrowotnych dla osób nieobjętych obowiązkiem ubezpieczenia zdrowotnego	dotacja celowa	175 981	166 017	94,34
85202	domy pomocy społecznej	budżet gminy	15 672 216	15 592 330	99,49
85203	Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	budżet gminy	64 981	45 358	69,80
85213	opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne z budżetu państwa za osoby uprawnione pobierające zasiłek stały	dotacja celowa	880 832	880 832	100,00
85214	zasiłki celowe	budżet gminy	1 574 000	1 460 176	92,77
85214	zasiłki okresowe	dotacja celowa	1 496 020	1 476 661	98,71
85216	zasiłki stałe	dotacja celowa	9 028 445	8 984 479	99,51
85219	Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie	budżet gminy	2 094 857	1 958 718	93,50
85219	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	budżet gminy	17 209 808	16 837 652	97,84
85219	Sekcja Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością	budżet gminy	700 545	651 794	93,04
85219	Sekcja Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością	środki PFRON	150 000	150 000	100,00
85219	zajęcia klubowe w WTZ	środki PFRON	2 093	2 093	100,00
85219	koszty obsługi Programu „Aktywny Samorząd”	środki PFRON	55 430	9 011	16,26
85219	dofinansowanie wynagrodzeń MOPS	dotacja celowa	2 287 170	2 287 170	100,00
85219	dodatek po 400 zł dla pracowników socjalnych	dotacja celowa	403 760	388 775	96,29

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
85219	dofinansowanie wynagrodzeń MOPS wkład własny	budżet gminy	672 734	672 734	100,00
85219	wynagrodzenie dla opiekunów prawnych i koszty obsługi zadania	dotacja celowa	194 928	180 387	92,54
85220	mieszkania chronione	budżet gminy	219 036	190 519	86,98
85230	pomoc państwa w zakresie dożywiania	dotacja celowa	1 477 053	1 335 660	90,43
85230	pomoc państwa w zakresie dożywiania - wkład własny	budżet gminy	985 875	891 613	90,44
85231	zapewnienie posiłku dla dzieci i młodzieży - Ukraina	Fundusz Pomocy	86 112	80 855	93,90
85231	zasiłki okresowe dla obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	4 973	4 972	99,98
85231	sprawienie pogrzebu obywatelom Ukrainy	Fundusz Pomocy	7 453	7 453	100,00
85231	opłacanie składek zdrowotnych za obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	5 954	5 630	94,56
85231	stypendia i zasiłki szkolne dla uczniów - Ukraina	Fundusz Pomocy	52 920	18 174	34,34
85231	zasiłki stałe dla obywateli Ukrainy	Fundusz Pomocy	2 157	2 157	100,00
85231	pomoc dla cudzoziemców	dotacja celowa	7 250	7 250	100,00
85295	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej	budżet gminy	21 937	20 926	95,39
85295	świadczenia społeczne dla kuratorów osób ubezwłasnowolnionych	budżet gminy	52 600	51 935	98,74
85295	udzielenie tymczasowego schronienia osobom w kryzysie bezdomności	budżet gminy	3 744 900	3 521 287	94,03
85295	świadczenie usług transportowych osób niepełnosprawnością z terenu miasta Częstochowy	budżet gminy	337 722	337 379	99,90
85295	zatrudnienie tłumacza dla opiekuna tymczasowego małoletniego obywatela Ukrainy	Fundusz Pomocy	236	235	99,58
85295	„Akcja – Aktywizacja II” – budżet państwa	budżet państwa	2 905	841	28,95
85295	„Akcja – Aktywizacja II” – dotacja EFS	środki EFS	24 695	7 148	28,95
85295	„Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy” – dotacja EFS	środki EFS	119 575	0	0,00
85295	„Przyszłość to My – CIS rozwój” – budżet państwa	budżet państwa	7 101	6 679	94,06
85295	„Przyszłość to My – CIS rozwój” – dotacja EFS	środki EFS	60 363	56 771	94,05
85324	Sekcja Pomocy Osobom z Niepełnosprawnością	budżet gminy	25 000	24 600	98,40
85324	koszty obsługi Programu „Aktywny Samorząd”	środki PFRON	42 409	42 299	99,74
85415	edukacyjna opieka wychowawcza	dotacja celowa	448 280	334 113	74,53
85415	edukacyjna opieka wychowawcza - wkład własny	budżet gminy	137 070	83 528	60,94
85504	wspieranie rodziny	budżet gminy	2 000	0	0,00
85508	rodziny zastępcze - zadanie gminy	budżet gminy	1 660 604	1 627 915	98,03
85508	rodziny zastępcze - zadanie powiatu	budżet gminy	6 245 935	5 980 863	95,76
85508	pomoc państwa w wychowywaniu dzieci -	dotacja celowa	692 964	692 962	100,00

Rozdział	Nazwa zadania	Źródło finansowania	Plan finansowy [zł]	Wydatki [zł]	Wykonanie [%]
	dodatek wychowawczy				
85508	finansowanie pobytu dzieci cudzoziemców umieszczonych w pieczy zastępczej	dotacja celowa	21 285	16 145	75,85
85510	placówki opiekuńczo-wychowawcze - zadanie gminy	budżet gminy	400 017	382 079	95,52
85510	placówki opiekuńczo-wychowawcze - zadanie powiatu	budżet gminy	991 849	900 185	90,76
85510	pomoc państwa w wychowywaniu dzieci - dodatek do zryczałtowanej kwoty	dotacja celowa	10 100	10 100	100,00
85510	pomoc państwa w wychowywaniu dzieci – dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego	dotacja celowa	286 343	286 341	100,00
Razem			71 241 473	69 040 240	96,91
w tym:					
fundusz alkoholowy			318 000	297 801	93,65
budżet gminy			52 813 686	51 231 591	97,00
dotacje celowe			17 485 411	17 116 530	97,89
środki PFRON			249 932	203 403	81,38
środki unijne			204 633	63 919	31,24
budżet państwa			10 006	7 520	75,15
Fundusz Pomocy			159 805	119 476	74,76

W 2022 r. wystawiono upomnienia i wezwania do zapłaty w wysokości 2 012 773 zł. Na powyższą kwotę składały się należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej w wysokości 184 055 zł oraz należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w wysokości 1 828 718 zł. Wystawiono tytuły wykonawcze na kwotę 1 481 533 zł, z czego 293 503 zł to należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej i 1 188 030 zł to należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Wydano 35 decyzji umarzających koszty upomnienia na kwotę 503 zł.

Wezwania do zapłaty, upomnienia oraz tytuły wykonawcze wynikające z ustawy o pomocy społecznej dotyczyły:

- nienależnie pobranego świadczenia w postaci zasiłku (stałego, okresowego, celowego),
- nienależnie pobranego świadczenia w postaci świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności,
- nieuiszczonej opłaty za udzieloną pomoc w postaci usług opiekuńczych,
- nieuregulowanej opłaty za udzieloną pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych,
- należności z tytułu nieuregulowanych opłat za udzieloną pomoc w formie pobytu w ośrodku wsparcia,
- należności za udzieloną pomoc społeczną w postaci schronienia,
- zwrotu należności za pobyt w domu pomocy społecznej.

Wezwania do zapłaty, upomnienia oraz tytuły wykonawcze wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczyły:

- opłaty za pobyt dziecka w pieczy zastępczej,
- nienależnie pobranego świadczenia pieniężnego w pieczy zastępczej (pomoc na kontynuowanie nauki, świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, dodatek na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej, dodatek wychowawczy na czas trwania postępowania o umieszczenie dziecka w rodzinie zastępczej).

Tabela nr 2

Dane dotyczące dochodzenia należności

	Liczba dłużników	Liczba upomnień i wezwań do zapłaty	Liczba tytułów wykonawczych
należności wynikające z ustawy o pomocy społecznej	950	69	94
należności wynikające z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	2 641	133	257
należności wynikające z ustawy o systemie oświaty	47	-	-

II. DZIAŁANIA Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ

Do zadań realizowanych przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w zakresie pieczy zastępczej w 2022 r. należało zapewnienie pieczy zastępczej dzieciom pozbawionym opieki i wychowania ze strony rodziców biologicznych, w szczególności poprzez finansowanie pobytu dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej oraz kierowanie dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie w związku z tym ewidencji dzieci kierowanych do placówek opiekuńczo-wychowawczych, systematyczne analizowanie stopnia wykorzystania miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych funkcjonujących na terenie miasta Częstochowy, a także współpracę z instytucjami działającymi w obszarze pomocy dziecku i rodzinie. Obsługiwano 40 umów zawartych z rodzinami zastępczymi zawodowymi i prowadzącymi rodzinny dom dziecka oraz osobami zatrudnionymi do pomocy przy sprawowaniu opieki nad dziećmi i przy pracach gospodarskich. Ustalano u rodziców biologicznych opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej. Występowano z pozwami o zasądzenie alimentów od rodziców dzieci przebywających w pieczy zastępczej.

W roku sprawozdawczym uczestniczono w 53 Zespołach ds. okresowej oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej odbywających się w Częstochowskim Centrum Wsparcia Rodziny oraz w placówkach opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta Częstochowy. Ponadto uczestniczono w 4 Zespołach ds. oceny sytuacji dziecka umieszczonego przez sąd w zakładzie opiekuńczo-leczniczym, zakładzie pielęgnacyjno-opiekuńczym.

Realizowano 106 porozumień z powiatami w sprawie ponoszenia wydatków na opiekę i wychowanie dzieci w pieczy zastępczej. Wspierano organizacje pozarządowe w realizacji zleconych im zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, m.in. poprzez monitoring realizacji zadania zleconego oraz wizytowanie podmiotów. W minionym roku przeprowadzono 47 monitoringów oraz 2 wizytacje w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego prowadzonych przez miasto Częstochowa.

Zapewniano pomoc osobom usamodzielnianym w szczególności poprzez: udzielanie pomocy na kontynuowanie nauki, usamodzielnienie, zagospodarowanie, zapewnienie miejsca w mieszkaniu chronionym.

W roku sprawozdawczym, zgodnie z zapisami ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, wypełniano obowiązek dotyczący obsługi systemu teleinformatycznego, przy użyciu którego w kraju prowadzono ewidencję małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przybyli na terytorium naszego kraju bez opieki osoby sprawującej faktyczną pieczę nad nimi oraz małoletnich obywateli Ukrainy, którzy przed przybyciem do Polski byli umieszczeni w pieczy zastępczej.

Tabela nr 3

Dane dotyczące pieczy zastępczej

Rodzinna piecza zastępcza	Liczba
rodziny zastępcze	224
w tym:	
rodziny zastępcze spokrewnione	160
rodziny zastępcze niezawodowe	51
rodziny zastępcze zawodowe	13
dzieci przebywające w rodzinach zastępczych	299
w tym:	
w rodzinach zastępczych spokrewnionych	199
w rodzinach zastępczych niezawodowych	59
w rodzinach zastępczych zawodowych	41
rodzinne domy dziecka	7
dzieci przebywające w rodzinnym domu dziecka	42
Dane dotyczące świadczeń	Liczba decyzji
świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej i w rodzinnym domu dziecka	679
świadczenie na pokrycie niezbędnych kosztów związanych z potrzebami przyjmowanego dziecka	46
dodatek wychowawczy i dodatek do zryczałtowanej kwoty na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, dodatek w wysokości świadczenia wychowawczego	254
świadczenie na pokrycie kosztów związanych z wystąpieniem zdarzeń losowych lub innych zdarzeń mających wpływ na jakość sprawowanej opieki	29
świadczenie na utrzymanie lokalu mieszkalnego	77
dofinansowanie do wypoczynku dziecka poza miejscem zamieszkania	49

świadczenie na pokrycie kosztów związanych z przeprowadzeniem niezbędnego remontu	15	
świadczenie na pokrycie innych niezbędnych i nieprzewidzianych kosztów związanych z opieką i wychowaniem dzieci i funkcjonowaniem rodzinnego domu dziecka	8	
Umieszczenie dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych		
Nazwa instytucji	Liczba skierowań	
	wydanych	zrealizowanych
Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom”	3	2
Dom Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży*	1	1
Dom Wsparcia Dla Dzieci i Młodzieży Nr 2	8	8
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus”	2	2
Całodobowa Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza typu socjalizacyjnego „Przystanek Bardo”	1	1
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus-Ludowa”	12	9
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus-Legionów”	3	3
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Kolorowej 82	2	2
Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9**	1	1
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Słoneczna Przystań”	11	8
Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przystanek Empatia”***	6	-
Razem	50	37
liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych na terenie miasta	9	
liczba umieszczonych dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych w trakcie roku 2022 na podstawie skierowań oraz w trybie interwencyjnym	39	
liczba przebywających dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wg stanu na dzień 31.12.2022 r.	113	
Dane dotyczące opłaty rodziców za pobyt dziecka w pieczy zastępczej		Liczba decyzji
ustalenie opłaty		211
odstąpienie od ustalenia opłaty		259
umorzenie opłaty		70
Dochodzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka przebywającego w pieczy		
liczba skierowanych do sądu pozwów o alimenty		68
liczba odrzuconych pozwów przez sąd		4

*Wojewoda Śląski decyzją Nr PSVI.943.1.6.2022 z dnia 30 grudnia 2022 r. wyraził zgodę na likwidację placówki opiekuńczo-wychowawczej pod nazwą: Dom Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży w Częstochowie, ul. Zabrzańska 6. Placówka prowadzona była przez Stowarzyszenie Rotundus w ramach zawartej umowy z Gminą Miastem Częstochowa o realizację zadania publicznego. Stowarzyszenie Rotundus realizowało zadanie do dnia 31 grudnia 2022 r.

**Wojewoda Śląski decyzją Nr PSVI.943.1.4.2022 z dnia 13 września 2022 r. wyraził zgodę na likwidację Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej typu rodzinnego z siedzibą w Częstochowie przy ul. Artura Oppmana Or-Ota 9. Uchwałą Nr 928.LXIX.2022 Rady Miasta Częstochowy z dnia 17 listopada 2022 r. zlikwidowano przedmiotową placówkę z dniem 30 listopada 2022 r.

***Wojewoda Śląski decyzją Nr PSVI.943.1.8.2022 z dnia 30 grudnia 2022 r. wydał zezwolenie na prowadzenie przez Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej w Częstochowie, placówki opiekuńczo-wychowawczej pod nazwą: Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Przystanek Empatia” w Częstochowie przy ul. Zabrzańskiej 6. Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej w Częstochowie realizuje zadanie od dnia 1 stycznia 2023 r., w ramach zawartej umowy z Gminą Miastem Częstochowa. W dniu 30 grudnia 2022 r. zostały wydane skierowania dla 6 dzieci, dotyczące umieszczenia w ww. placówce od dnia 1 stycznia 2023 r.

Tabela nr 4

Dane dotyczące usamodzielnienia wychowanków

Usamodzielnienie wychowanków z rodzinnej pieczy zastępczej	Liczba	
	decyzji	osób
pomoc na usamodzielnienie	29	29
pomoc na kontynuowanie nauki	76	106
pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej	24	24
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu chronionym	15	6
ilość osób objętych pracą socjalną i poradnictwem	6	
Usamodzielnienie wychowanków z instytucjonalnej pieczy zastępczej		
pomoc na usamodzielnienie	14	12
pomoc na kontynuowanie nauki	93	57
pomoc na zagospodarowanie – w tym w formie rzeczowej	11	11
pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym pobyt w mieszkaniu chronionym	31	12
ilość osób objętych pracą socjalną i poradnictwem	16	

Zadania z zakresu wspierania rodziny realizowane były w szczególności przez pracowników socjalnych, poprzez analizę sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie, a także podnoszenie świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny. Pracownicy socjalni w 52 środowiskach zdecydowali o konieczności zawnioskowania o dodatkową formę pomocy w rodzinie jaką jest asystent rodziny. Ponadto jedną z form wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych była pomoc w opiece i wychowaniu w placówkach wsparcia dziennego. Na terenie miasta, w roku 2022 funkcjonowało 15 placówek na zlecenie gminy, które dysponowały 399 miejscami.

Tabela nr 5

Dane dotyczące wspierania rodziny, pomocy w opiece i wychowaniu

przekazane wnioski o przydzielenie asystenta rodziny Podmiotowi organizującemu pracę z rodziną	52
placówki wsparcia dziennego	15
w tym w formie:	
opiekuńczej	9
specjalistycznej	7
liczba miejsc w placówkach wsparcia dziennego	399

III. DZIAŁANIA W ZAKRESIE POMOCY MATERIALNEJ O CHARAKTERZE SOCJALNYM DLA UCZNIÓW

Pomoc materialną dla uczniów w postaci stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego realizowano ze środków pochodzących z dotacji Wojewody Śląskiego (80% całkowitego kosztu zadania) i wkładu własnego gminy (20% całkowitego kosztu zadania). W minionym roku Gmina Częstochowa otrzymała dotację celową z budżetu Wojewody Śląskiego w kwocie 448 280 zł. Przyznano 442 stypendia szkolne, na które wydatkowano kwotę 408 792 zł. Na wypłatę zasiłków szkolnych dla 17 uczniów wykorzystano kwotę 8 850 zł. Całkowity koszt zadania wyniósł 417 642 zł. Z powodu braku przesłanek zawartych w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, 25 uczniom odmówiono pomocy w postaci stypendium szkolnego i zasiłku szkolnego. Powodem odmowy pomocy w postaci stypendium szkolnego było przekroczenie kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, natomiast w przypadku zasiłków szkolnych, brak przesłanki dotyczącej np. zdarzenia losowego, pogorszenia sytuacji dochodowej, jak również przekroczenie terminu złożenia wniosku. Umorzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia pomocy dla 42 uczniów, ze względu na rezygnację z pomocy, natomiast bez rozpatrzenia pozostawiono sprawy udzielenia pomocy dla 37 uczniów, ze względu na brak niezbędnej dokumentacji do wydania decyzji administracyjnej.

W 2022 r. Gmina Częstochowa otrzymała środki z Funduszu Pomocy dla obywateli Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa w kwocie 52 920 zł. W związku z tym przyznano pomoc w postaci stypendium szkolnego 46 uczniom z Ukrainy, na którą wydatkowano kwotę 18 174 zł. Umorzono postępowania administracyjne w sprawie udzielenia pomocy dla 22 uczniów, ze względu na rezygnację z pomocy, natomiast bez rozpatrzenia pozostawiono sprawy udzielenia pomocy dla 22 uczniów, ze względu na brak niezbędnej dokumentacji do wydania decyzji administracyjnej.

IV. DZIAŁANIA ZAPOBIEGAJĄCE ZJAWISKU PRZEMOCY W RODZINIE

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie w ramach działań zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie świadczone pomoc specjalistyczną w formie indywidualnej terapii krótkoterminowej w nurcie terapii skoncentrowanej na rozwiązaniach. W roku sprawozdawczym z powyższej formy pomocy skorzystało 5 osób. Przeprowadzono konsultacje telefoniczne i osobiste dotyczące rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie. Prowadzono pracę socjalną w 543 rodzinach dotkniętych przemocą. Podjęto 38 działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia życia i zdrowia osób doświadczających przemocy w rodzinie.

Współpracowano z organizacjami pozarządowymi w ramach partnerstwa lokalnego „Częstochowa – mówimy NIE uzależnieniom i przemocy”. W celu podniesienia efektywności pracy z rodzinami doświadczającymi przemocy, konsultowano się z przedstawicielami podmiotów zajmujących się zwalczaniem przemocy w rodzinie, m.in. Kuratorską Służbą Sądową, Policją, Prokuraturą, Sądem Rodzinnym, oświatą. Uczestniczono w superwizji pracy socjalnej, której celem było utrzymanie wysokiego poziomu świadczonych usług, zachowanie i wzmocnienie kompetencji zawodowych pracowników socjalnych, udzielenie wsparcia, poszukiwanie źródeł trudności w pracy i możliwości ich pokonywania. Ponadto brano udział w kampaniach lokalnych (Częstochowskie Dni Profilaktyki) oraz ogólnokrajowych (16 Dni Przeciwko Przemocy ze względu na Płeć, Ogólnopolskie i Światowe Dni Trzeźwości).

Zapewniano obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie miasta Częstochowy. Omawiano bieżące sprawy Zespołu oraz dalsze działania w ramach współpracy na rzecz rodzin dotkniętych przemocą pomiędzy podmiotami, których przedstawiciele stanowią skład Zespołu. Pracownicy Sekcji Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin Zagrożonych Przemocą Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej podejmowali działania związane z koordynacją pracy grup roboczych w ramach procedury „Niebieskie Karty”. W 2022 r. powołano 415 grup roboczych. Do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 519 Niebieskich Kart, natomiast 128 Kart pozostało w prowadzeniu na 2022 r. z lat poprzednich. W ramach procedury zakończono 404 Niebieskie Karty. Złożono 40 wniosków do Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Częstochowie, 37 wniosków do Sądu Rodzinnego oraz 8 zawiadomień do Prokuratury o możliwości popełnienia przestępstwa. Kontynuowano realizację zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, zgodnych z zapisami Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w mieście Częstochowie do roku 2025.

V. DZIAŁANIA W ZAKRESIE PRACY ŚRODOWISKOWEJ

W ramach pracy środowiskowej kontynuowano współpracę z podmiotami ekonomii społecznej działającymi na terenie miasta Częstochowy, tj. Centrum Integracji Społecznej przy ul. Legionów 50A, Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks”, Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” oraz Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej działającym w ramach Chrześcijańskiego Stowarzyszenia Dobroczynnego „Jozue”. Podjęto współpracę z nowo powstałym Centrum Integracji Społecznej przy Caritas Archidiecezji Częstochowskiej.

W roku sprawozdawczym kierowano osoby korzystające z pomocy społecznej oraz inne osoby z obszaru wykluczenia społecznego do uczestnictwa w zajęciach z reintegracji społecznej i zawodowej, w tym obywateli Ukrainy, którzy na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa, również mogli ubiegać się o tą formę wsparcia. Na podstawie porozumienia w sprawie realizacji Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie, 9 uczestników CIS przy ul. Legionów 50A realizowało prace pomocnicze w komórkach organizacyjnych MOPS, na stanowiskach: pracownik porządkowy, goniec oraz pomoc administracyjna.

W związku ze zmianą uregulowań prawnych, od 15 lutego 2022 r. zaprzestano wydawania uczestnikom CIS kwalifikacji, gdyż w świetle nowych zapisów ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym, obowiązek ten spoczął na kierownikach centrów integracji społecznej.

Tabela nr 6

Dane dotyczące Centrów Integracji Społecznej

Nazwa	Liczba skierowań wydanych na okres próbny	Liczba kwalifikacji wydanych po ukończeniu okresu próbnego (do dnia 14 lutego 2022 r.)
Centrum Integracji Społecznej przy ul. Legionów 50A	84	9
Centrum Integracji Społecznej przy Fundacji Integracji Społecznej „Feniks” przy ul. Legionów 21	153	5
Centrum Integracji Społecznej przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” przy ul. Złotej 47	67	3
Powiatowo-Miejskie Centrum Integracji Społecznej przy Chrześcijańskim Stowarzyszeniu Dobroczynnym „Jozue” przy ul. Józefa Gaczkowskiego 15a	42	6
Centrum Integracji Społecznej przy Caritas Archidiecezji Częstochowskiej przy ul. Ogrodowej 24/44	66	0
Razem	412	23

Ze względu na brak wystarczających środków w budżecie gminy za zadania fakultatywne, w 2022 r. nie przystąpiono do organizowanych corocznie we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Częstochowie prac społecznie użytecznych dla osób długotrwale bezrobotnych.

Organizowano miejsca pracy dla osób skierowanych przez Kuratorską Służbę Sądową do wykonywania na terenie MOPS nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne, w ramach odbywania kary ograniczenia wolności. Od października 2022 r. wznowiono przyjmowanie osób skierowanych do wykonywania prac pomocniczych w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie, które po zakończonym remoncie kontynuowało realizację swoich zadań w budynku przy ul. Jasnogórskiej.

Tabela nr 7

Dane dotyczące nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne

liczba utworzonych stanowisk pracy	2
liczba osób ukaranych skierowanych przez Kuratorską Służbę Sądową do wykonywania pracy	4
liczba osób ukaranych przyjętych i wykonujących pracę oraz kontynuujących wyroki z roku 2021	4
liczba osób ukaranych, które pozytywnie zakończyły wykonywanie kary	1
liczba godzin odpracowanych przez osoby ukarane	271

VI. DZIAŁANIA NA RZECZ OSÓB UBOGICH, BEZDOMNYCH I ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ

W roku sprawozdawczym w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie przyjęto łącznie 8 750 wniosków o udzielenie pomocy. Wydano 1 189 zaświadczeń oraz 114 postanowień o odmowie wydania zaświadczenia. Przeprowadzono 522 interwencje.

Tabela nr 8

Dane dotyczące przyznanych zasiłków stałych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej

liczba rodzin	1 220
liczba świadczeń	12 574
koszt w zł	7 563 064

Tabela nr 9**Dane dotyczące pomocy udzielonej w ramach zadań własnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

Rodzaj świadczenia	Liczba świadczeń	Wydatki [zł]
zasiłek celowy	4 226	1 238 986
w tym:		
zasiłek celowy specjalny	418	163 308
sprawienie pogrzebu	28	123 874
zasiłek okresowy	5 100	1 347 009
zasiłek celowy na zakup żywności lub posiłku wieloletni Program „Posiłek w szkole i w domu”	7 407	992 730

Tabela nr 10**Dane dotyczące wydanych decyzji administracyjnych w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

Rodzaj świadczenia	Liczba decyzji
zasiłek celowy	3 699
zasiłek okresowy	2 681
zasiłek stały	2 375
Program „Posiłek w szkole i w domu”:	3 900
zasiłki celowe	
posiłki w szkole	574
posiłki w jadłodajni	318
paczki żywnościowe	442
inne:	
paczki czystościowe	140
prawo do świadczeń opieki zdrowotnej	573
odmowne	117

W Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej udzielano pomocy niematerialnej, przede wszystkim osobom starszym i z niepełnosprawnością, rodzinom z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, osobom bezrobotnym, osobom z zaburzeniami psychicznymi, osobom uzależnionym od alkoholu oraz osobom doświadczającym przemocy. Udzielenie pomocy poprzedzono przeprowadzeniem wywiadu środowiskowego. Pomoc niematerialną realizowano w formie rzeczowej.

Tabela nr 11**Dane dotyczące udzielonej pomocy niematerialnej w Rejonowych Zespołach Pomocy Społecznej**

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba
rodziny objęte pomocą	2 621
wnioski kierowane do sądu w tym:	86
o objęcie nadzorem kuratora/umieszczenie w placówce opiekuńczo-wychowawczej	20
informujące o sytuacji rodzinnej	39
przymusowe leczenie psychiatryczne	7
przymusowe umieszczenie w domu pomocy społecznej	20
osoby skierowane do ośrodka leczenia uzależnień celem podjęcia terapii bądź ustalenia czy jest osobą uzależnioną	36
rodziny objęte asystentem rodziny	97

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie udzielano pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych przeznaczonych dla samotnych rodziców z dziećmi, znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. W roku sprawozdawczym wydano 14 decyzji administracyjnych. Z mieszkań chronionych treningowych skorzystało 11 osób.

Ponadto samotnym rodzicom z małoletnimi dziećmi oraz kobietom w ciąży przyznano pomoc w postaci skierowania do Domu Samotnej Matki i Dziecka w Częstochowie przy ul. ks. Stanisława Staszica 5, prowadzonego przez Caritas Archidiecezji Częstochowskiej. W 2022 r. wsparciem objęto 42 samotnych rodziców i dzieci. Głównym celem placówki było zapewnienie niezbędnej pomocy oraz wsparcia w procesie usamodzielnienia. Podopieczni mieli zapewniony pobyt, wyżywienie, opiekę medyczną, pomoc psychologiczną, opiekę duchową oraz wsparcie wychowawców.

Prowadzona praca socjalna miała na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. Pracą socjalną objęto rodziny wieloprotymowe, a podejmowane działania miały doprowadzić do pozytywnych zmian w funkcjonowaniu rodziny. Wspierano rodziny w wychodzeniu z kryzysu. Każda pozytywna zmiana zachodząca w rodzinie świadczy o skuteczności prowadzonej pracy socjalnej. Dotyczy to nie tylko wyjścia z systemu pomocy społecznej, ale także zminimalizowania dysfunkcji występujących w rodzinie, bowiem istotą prowadzenia pracy socjalnej, przy wykorzystaniu jej narzędzi, jest rozwiązywanie poszczególnych problemów. Prowadząc pracę socjalną pracownicy korzystali z nowoczesnych narzędzi, które zwiększają szansę na kompleksową i adekwatną diagnozę, co warunkuje skuteczność działań pracy socjalnej. Ogółem, metodyczną pracę socjalną prowadzono w 347 rodzinach.

Praca socjalna prowadzona wobec osób bezdomnych miała na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu tej grupy osób, ich degradacji biologicznej i społecznej oraz dążenie do usamodzielnienia,

głównie poprzez aktywizację zawodową i integrację osób bezdomnych ze społeczeństwem. W minionym roku pracą socjalną zostało objętych 778 osób bezdomnych. Działania podejmowane w ramach pracy socjalnej polegały m.in. na podpisaniu i realizacji kontraktów socjalnych ustalających realizację zadań oraz bieżący monitoring osoby w kryzysie bezdomności. W 2022 r. podpisano 364 kontrakty socjalne. Ponadto motywowano i kierowano osoby bezdomne na leczenie odwykowe. Podejmowano działania interwencyjne, mające na celu monitoring miejsc niemieszkalnych na terenie miasta, celem zapobieżenia utraty zdrowia i życia przez osoby bezdomne. Współpracowano z innymi instytucjami celem zabezpieczenia potrzeb osób bezdomnych. Współpracowano z Centrum Integracji Społecznej, Samorządowym Zakładem Budżetowym przy ul. Legionów 50A, Centrum Integracji Społecznej „Feniks” przy ul. Legionów 21, Powiatowo-Miejskim Centrum Integracji Społecznej „Jozue” oraz Centrum Integracji Społecznej w Częstochowie przy Stowarzyszeniu Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej” przy ul. Złotej 47, kierując osoby bezdomne do uczestnictwa i realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego.

Ponadto prowadzono bieżący nadzór oraz monitoring osób mieszkających w dwóch mieszkaniach chronionych. Osobom bezdomnym udzielano pomocy w postaci schronienia, pomocy rzeczowej, finansowej oraz potwierdzenia prawa do świadczeń opieki zdrowotnej. Gmina Miasto Częstochowa posiadała zabezpieczonych 230 miejsc w placówkach dla osób bezdomnych, na podstawie umów zawartych z organizacjami pozarządowymi, tj. Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, Fundacją Chrześcijańską „Adullam” i Stowarzyszeniem Wzajemnej Pomocy „Agape”, oraz 35 miejsc w Ogrzewalni Miejskiej przy ul. gen. Władysława Sikorskiego 78a prowadzonej przez Centrum Integracji Społecznej Samorządowy Zakład Budżetowy w Częstochowie. Z uwagi na zwiększenie potrzeb w zakresie zapewnienia dla osób bezdomnych schronienia z usługami opiekuńczymi, dnia 31 października 2022 r. oraz 21 grudnia 2022 r. podpisane zostały aneksy do umowy na realizację schronienia z usługami opiekuńczymi na łączną kwotę 119 200 zł.

Tabela nr 12

Dane dotyczące pomocy udzielonej osobom bezdomnym

Rodzaj udzielonej pomocy	Liczba		Wydatki [zł]
	osób	decyzji	
udzielenie schronienia	364	842	3 656 417
zasiłek celowy, w tym: na odzież i obuwie, pokrycie kosztu wyrobienia dokumentów tożsamości, zasiłek na bilety, na realizację bieżących potrzeb	129	275	16 771
zasiłek celowy – paczki ze środkami czystości	31	44	1 087
sprawienie pogrzebu	20	-	93 092
zasiłek okresowy	160	312	128 082
Program „Posiłek w szkole i w domu”	81	132	18 326
Program „Posiłek w szkole i w domu” – posiłek	186	298	-

w jadłodajni			
zasiłek stały	224	324	1 489 720
nabycie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej przez osoby nieubezpieczone w NFZ	254	437	-

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Częstochowie realizowano Program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”. Celem Programu było ograniczenie zjawiska niedożywienia dzieci i młodzieży z rodzin o niskich dochodach oraz osób dorosłych, w szczególności samotnych, w podeszłym wieku, chorych lub niepełnosprawnych. W ramach realizacji Programu w 2022 r. udzielono wsparcia 971 osobom w łącznej wysokości 1 134 801 zł. Na kwotę tę składała się dotacja celowa z budżetu państwa, udzielona przez Wojewodę Śląskiego w wysokości 578 377 zł oraz wkład własny gminy w wysokości 556 424 zł.

W ramach Programu realizowano pomoc w postaci posiłków dla dzieci i młodzieży, które udzielane były przy współpracy z placówkami oświatowymi. Pomocy w postaci posiłków udzielano również osobom dorosłym w jadłodajniach, prowadzonych przez Fundację Chrześcijańską „Adullam”, Caritas Archidiecezji Częstochowskiej oraz jadłodajnię TIRO Robert Kapczyński. Powyższą formą pomocy objęto 596 dzieci i młodzieży oraz 367 osób dorosłych. Łączna kwota wydatkowana na posiłki w placówkach oświatowych to 306 201 zł, natomiast na posiłki w jadłodajniach dla osób dorosłych wydatkowano 828 600 zł. Ponadto w ramach Programu przyznano pomoc w postaci zasiłków celowych z przeznaczeniem na zakup posiłku lub produktów żywnościowych dla 2 434 osób na łączną kwotę 1 011 886 zł, jak również pomoc rzeczową w postaci paczek i artykułów żywnościowych dla 576 osób na łączną kwotę 80 585 zł. Ponadto przyznano pomoc obywatelom Ukrainy polegającą na zapewnieniu posiłku dla dzieci i młodzieży, w wysokości 80 855 zł.

Koordinowano współpracę z Bankiem Żywności w Częstochowie i Caritas Archidiecezji Częstochowskiej, w zakresie realizowania na terenie miasta Częstochowy Podprogramu 2021, w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020. Wspólne działania Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej i organizacji partnerskich pozwoliły dotrzeć z pomocą żywnościową do osób znajdujących się w najtrudniejszej sytuacji życiowej i dotkniętych ubóstwem materialnym, w tym do obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju od 24 lutego 2022 r. legalnie przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywali w Częstochowie.

Tabela nr 13

Dane dotyczące realizacji Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa 2014-2020 Podprogram 2021

liczba wydanych skierowań kwalifikujących do udziału w PO PŻ 2014-2020 Podprogram 2021	1 146
w tym do:	
Caritas Archidiecezji Częstochowskiej	914
Banku Żywności w Częstochowie	232
liczba osób zakwalifikowanych do udziału w PO PŻ 2014-2020 Podprogram 2021	2 362

w tym: liczba obywateli Ukrainy, którzy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju, od 24 lutego 2022 r. legalnie przybyli na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i przebywali w Częstochowie	394
--	-----

W ramach wsparcia dla dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo i korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, umożliwiono 3 dzieciom udział w nieodpłatnym wypoczynku letnim w Chłapowie, zorganizowanym przez Kuratorium Oświaty w Katowicach.

VII. DZIAŁANIA NA RZECZ OBYWATELI UKRAINY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

W związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy trującym od 24 lutego 2022 r., obywatelom Ukrainy przysługiwało m.in. prawo do świadczeń z pomocy społecznej. W okresie od 22 marca 2022 r. złożono 438 wniosków w zakresie objęcia pomocą w postaci dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach. Łącznie w tym okresie dożywiano 591 dzieci. Kwota dofinansowania pomocy w postaci zasiłku celowego na pokrycie kosztów wyżywienia wyniosła 6 214 zł. Wydano 140 skierowań do otrzymania pomocy żywnościowej w ramach Programu FEAD. Objęto tym Programem 394 osoby. Złożono 8 wniosków o udzielenie pomocy finansowej. Postępowania prowadzone były w zakresie udzielenia zasiłku okresowego. Na ten cel wydano łącznie 4 973 zł. Obywatele Ukrainy złożyli 49 wniosków o wydanie skierowania do uczestnictwa w zajęciach Centrum Integracji Społecznej. Dokonano dwóch pochówków obywateli Ukrainy. Kwota sprawienia pogrzebów wyniosła 7 453 zł.

Pracownicy socjalni Rejonowych Zespołów Pomocy Społecznej Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie udzielali obywatelom Ukrainy indywidualnych porad dotyczących w szczególności uzyskania pomocy humanitarnej, składania wniosków do Częstochowskiego Centrum Świadczeń w zakresie przyznania świadczenia dobry start oraz zasad i form pomocy w ramach obowiązujących przepisów prawa. Motywowano do zarejestrowania się w Powiatowym Urzędzie Pracy w Częstochowie. Udzielano informacji w zakresie zgłaszania się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem uzyskania świadczeń emerytalno-rentowych.

Ponadto Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie sprawował nadzór nad realizacją praw i obowiązków opiekuna tymczasowego. Od 24 lutego 2022 r. do Rejonowych Zespołów Pomocy Społecznej wpłynęły 194 postanowienia w zakresie ustanowienia opiekuna tymczasowego dla małoletnich obywateli Ukrainy.

VIII. DZIAŁANIA PODEJMOWANE W CENTRUM POMOCY DZIECKU NIEPEŁNOSPRAWNEMU I JEGO RODZINIE

Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie działa w strukturze Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie od 1994 r. jako ośrodek wsparcia. Centrum zapewnia wieloprofilową i wielospecjalistyczną terapię dzieciom i młodzieży, z niepełnosprawnością ruchową, w tym ze sprzężeniami, jak również wsparcie psychoedukacyjne dla ich rodzin. Cel priorytetowy Centrum to pomoc we wczesnym wykryciu zaburzeń rozwojowych i psychosomatycznych dziecka, zastosowanie stałej wieloprofilowej rewalidacji, a tym samym przystosowanie dziecka i młodzieży z dysfunkcją narządu ruchu do pełnego uczestnictwa w życiu i pełnienia ról społecznych.

Ze względu na remont i adaptację budynku przy ul. Jasnogórskiej 34, do dnia 2 września 2022 r. działalność Centrum prowadzono w pomieszczeniach zastępczych w budynku przy ul. Legionów 50. W październiku przeniesiono działalność do wyremontowanego budynku przy ul. Jasnogórskiej 34. Do prowadzenia rehabilitacji przygotowano 3 sale terapeutyczne: salę do kinezyterapii szczególnie dla osób korzystających z Domu Dziennego Pobytu, salę Integracji Sensorycznej oraz terapii w ortezie dynamicznej DUNAG 02, salę do ćwiczeń dla małych dzieci i niemowląt. W ramach Domu Dziennego Pobytu urządzono 3 sale zajęć grupowych. Przygotowano dwie sale wielofunkcyjne – pierwsza sala: gabinet lekarski, logopedyczny, terapii indywidualnej, EEG Biofeedback, druga sala: gabinet logopedyczny, psychologiczny i terapii indywidualnej. W grudniu zakończono montaż klimatyzacji w wybranych pomieszczeniach użytkowanych przez Centrum. We wrześniu 2022 r. przekazano do użytkowania plac zabaw wraz z wyposażeniem, m.in. w huśtawkę dla osób z niepełnosprawnością, karuzelę integracyjną i ścieżkę sensoryczną. Od listopada 2022 r. rozpoczął się remont w budynku przy ul. Jasnogórskiej 36.

W 2022 r. w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie wykonano 4 921 godzin specjalistycznych usług opiekuńczych, z czego 3 334 godziny w ramach Ośrodka Rehabilitacji Usprawniającej i 1 587 godzin w ramach Domu Dziennego Pobytu. Przeprowadzono 1 246 konsultacji i terapii, w tym: 124 konsultacje z zakresu rehabilitacji medycznej (porady lekarskie), 341 konsultacji i terapii logopedycznych i 781 psychologicznych.

Tabela nr 14

Dane dotyczące usług Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie

Nazwa działu	Liczba osób korzystających
Dom Dziennego Pobytu	26
Ośrodek Rehabilitacji Usprawniającej	78
Klub Dziecka i Rodzica „SŁONECZKO”	25
Ośrodek Konsultacji i Poradnictwa	204

W listopadzie 2022 r. zorganizowano Międzyprzedszkolny Konkurs Plastyczny „Radość się mnoży, kiedy się ją dzieci”. Na konkurs wpłynęło 45 prac z 13 przedszkoli z terenu miasta Częstochowy. Przyznano 3 pierwsze nagrody oraz 10 wyróżnień. Wystawa pokonkursowa dostępna była na stronie internetowej i Facebooku ośrodka oraz na terenie Centrum. Ponadto zespół „Kapela z Centrum – nie z prowincji” zajął I miejsce w III Ogólnopolskim Festiwalu Piosenki Podwórkowej w kategorii strój i aranżacja.

IX. DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ I OSÓB STARSZYCH

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie w roku sprawozdawczym realizował pilotażowy Program „Aktywny samorząd”, którego zasadniczym celem było wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Do dnia 31 grudnia 2022 r. wydatkowano kwotę 1 204 396 zł. Zakończenie realizacji Programu nastąpi do dnia 15 kwietnia 2023 r., natomiast umowy zawarte w ramach Programu zostaną całkowicie rozliczone do dnia 31 sierpnia 2023 r.

Tabela nr 15

Dane dotyczące dofinansowania zadań z Programu „Aktywny samorząd”

Rodzaj pomocy	Liczba przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
MODUŁ I – dofinansowanie ze środków PFRON do: <ul style="list-style-type: none"> – dostosowania samochodu, – uzyskania prawa jazdy, – zakupu sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania, – szkoleń w zakresie obsługi sprzętu nabytego w ramach Programu, – kosztów utrzymania sprawności technicznej sprzętu elektronicznego, – zakupu wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, – kosztów utrzymania sprawności technicznej wózka inwalidzkiego, – zakupu protezy, – zapewnienia opieki dla osoby zależnej 	251	218	1 204 396
MODUŁ II – dofinansowanie kosztów uzyskania wykształcenia na poziomie wyższym	109	103	235 630

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy z Urzędem Miasta Częstochowy uczestniczył w realizacji Programu „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej – edycja 2022”, finansowanego ze środków Funduszu Solidarnościowego. W ramach Programu, z usług asystencji osobistej skorzystały 604 osoby z niepełnosprawnością, które otrzymały 171 989 godzin wsparcia.

W okresie od 1 stycznia 2022 r. do 31 lipca 2022 r. nadzorowano realizację przez firmę MAT-BUS zadania dotyczącego transportu osób z niepełnosprawnością z terenu Gminy Miasta Częstochowy. W powyższym okresie wydatkowano na ten cel 338 574 zł, co pozwoliło na zrealizowanie usług transportowych w formie przewozów osób z niepełnosprawnością na rehabilitację zawodową, leczniczą i społeczną.

Ponadto w ramach zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, wynikających z ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych przyznano dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Limit środków przekazanych przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań w 2022 r. wynosił 6 116 560 zł, z czego wydatkowano 6 106 988 zł.

Tabela nr 16

Dane dotyczące dofinansowania zadań z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych

Rodzaj pomocy	Liczba przyjętych wniosków ogółem	Liczba osób objętych dofinansowaniem	Kwota wypłaconego dofinansowania [zł]
dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	3 697	2 987 wniosków 1 314 osób	1 183 299
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób niepełnosprawnych	39	38	23 861
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny dla osób prawnych i jednostek nieposiadających osobowości prawnej, działających na rzecz osób niepełnosprawnych	5	5	46 741
dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych	1 568	891 osób + 405 opiekunów	1 980 572
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	96	38	665 600
dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych	122	93	279 400
dofinansowanie organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	44	42 umowy 1 209 osób	239 350
dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika	2	2	4 925
dofinansowanie kosztów działalności warsztatu terapii zajęciowej	liczba miejsc 65	65	1 683 240

W ramach działalności bezpłatnej wypożyczalni sprzętu ortopedycznego i rehabilitacyjnego dla mieszkańców miasta Częstochowy wpłynęło 25 wniosków o wypożyczenie sprzętu. Wnioski zostały rozpatrzone pozytywnie. W 2022 r. zawarto 24 umowy, natomiast jedna osoba zrezygnowała z wypożyczenia sprzętu.

Realizowano pomoc w postaci specjalistycznych usług opiekuńczych w Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie oraz w Częstochowskim Centrum dla Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a. Ogółem dla tej formy pomocy wydano 273 decyzje administracyjne przeznaczone dla 119 osób.

Tabela nr 17

Dane dotyczące kierowania do ośrodków wsparcia

Nazwa placówki	Liczba decyzji	Liczba osób objętych pomocą
Centrum Pomocy Dziecku Niepełnosprawnemu i Jego Rodzinie przy ul. Jasnogórskiej 36	283	104
Dom Dziennego Pobytu dla Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a	106	44
Dzienny Dom Pomocy Społecznej przy ul. ks. Stanisława Staszica 10	93	30
Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Wincentego Rapackiego 3/5	86	32
Dzienny Dom „Senior+” przy ul. Marysia 93	87	31
Dom Samotnej Matki i Dziecka przy ul. ks. Stanisława Staszica 5	112	42
Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Lakowej 101	47	43
Całodobowy Ośrodek Wsparcia przy ul. Marszałka Ferdynanda Focha 71a	33	9
Środowiskowy Dom Samopomocy przy ul. Feliksa Nowowiejskiego 15	45	21

Osobom z niepełnosprawnością intelektualną lub zaburzeniami psychicznymi udzielono pomocy w postaci pobytu w mieszkaniach chronionych wspieranych funkcjonujących przy Częstochowskim Centrum dla Osób z Niepełnosprawnością Intelktualną. W roku sprawozdawczym wydano 22 decyzje administracyjne. Z niniejszej formy pomocy skorzystało 6 osób. Ponadto do dnia 30 czerwca 2022 r. prowadzono przez Fundację Oczami Brata mieszkanie chronione treningowe, z którego skorzystały 2 osoby. Wydano 3 decyzje administracyjne.

Osobom, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagały pomocy innych osób, udzielono pomocy w postaci usług opiekuńczych świadczonych w miejscu zamieszkania. Usługi

te obejmowały przede wszystkim pomoc w zaspokojeniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zalecaną przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi udzielana była ze względu na problemy w funkcjonowaniu w społeczeństwie, spowodowane zaburzeniami psychicznymi. W 2022 r. wydano 1 319 decyzji administracyjnych przyznających pomoc w formie usług opiekuńczych dla 627 podopiecznych oraz 82 decyzje dla 27 podopiecznych objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zadania z zakresu pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi były realizowane przez Spółdzielnię Socjalną „Jasne, że zmiana”.

Tabela nr 18

Dane dotyczące usług opiekuńczych

Rodzaj usług	Liczba osób
usługi opiekuńcze	627
w tym:	
osoby samotne	207
osoby samotnie gospodarujące	362
osoby zamieszkałe z rodziną	58
specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	27
w tym:	
osoby samotne	24
osoby zamieszkałe z rodziną	3

Program „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022 realizowano na rzecz osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności oraz dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, których członkowie rodzin lub opiekunowie sprawowali bezpośrednią opiekę, wymagali wsparcia w postaci doraźnej, krótkotrwałej przerwy w sprawowaniu opieki oraz podniesienia swoich umiejętności i wiedzy w zakresie opieki nad tymi osobami. Program adresowany był również do dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, jeżeli występowała konieczność stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, jak również konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Zadanie zostało przekazane przez Gminę Miasto Częstochowa do realizacji Polskiemu Stowarzyszeniu na rzecz Osób z Niepełnosprawnością Intelektualną KOŁO w Częstochowie. Gmina Miasto Częstochowa otrzymała od Wojewody Śląskiego na realizację Programu „Opieka wytchnieniowa” – edycja 2022 kwotę 587 520 zł, w tym: 576 000 zł na świadczenie usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego w miejscu zamieszkania, w ilości 14 400 godzin. W ramach Programu zrealizowano 14 124,5 godziny usługi opieki wytchnieniowej w formie pobytu dziennego dla 66 osób, w tym: 18 dzieci ze znacznym stopniem niepełnosprawności, 16 osób dorosłych z niepełnosprawnością

w stopniu znacznym oraz 32 osób dorosłych z niepełnosprawnością sprzężoną. W toku realizacji Programu udzielono pomocy również jednej osobie sprawującej opiekę nad 3 niepełnosprawnymi dziećmi. Ponadto jedna osoba wniosowała o pomoc dla 2 rodziców niepełnosprawnych. Zadanie było realizowane od czerwca do grudnia 2022 r.

Osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby, niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu udzielano pomocy w postaci skierowania i umieszczenia w domu pomocy społecznej. W 2022 r. umieszczono 94 osoby z terenu miasta Częstochowy w domach pomocy społecznej, z czego 56 osób w domach pomocy społecznej położonych na terenie miasta Częstochowy, w tym w DPS przy ul. Wieluńskiej 1, ul. Wesolej 14, ul. św. Jadwigi 84/86 oraz przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza 2, natomiast 12 osób zostało umieszczonych w Domu Pomocy Społecznej Domus Misericordiae w Częstochowie przy ul. Ogrodowej 28. Ponadto 26 osób zostało umieszczonych w domach pomocy społecznej poza terenem naszego miasta, m.in. w Lublińcu, Blachowni, Poraju, Turowie, Woli Czaryskiej, Załęczu Małym, Gieralticach, Końskich oraz we Włoszczowej. Realizując przedmiotowe zadanie wydano 1 486 decyzji.

Tabela nr 19

Dane dotyczące umieszczania w domach pomocy społecznej

Nazwa domu	Liczba miejsc	Liczba umieszczonych osób	Liczba umieszczonych osób z terenu Częstochowy	Liczba umieszczonych osób spoza terenu Częstochowy
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Wincenta a' Paulo w Częstochowie dla osób w podeszłym wieku przy ul. Wieluńskiej 1	135	39	32	7
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Sióstr Albertynek Posługującym Ubogim w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie kobiet przy ul. Wesolej 14	85	8	8	0
Dom Pomocy Społecznej Zgromadzenie Braci Albertynów w Częstochowie dla niepełnosprawnych intelektualnie mężczyzn przy ul. św. Jadwigi 84/86	82	6	3	3
Dom Pomocy Społecznej w Częstochowie dla osób przewlekle psychicznie chorych przy ul. prof. Stanisława Kontkiewicza 2	192	15	13	2

Tabela nr 20

Dane dotyczące domów pomocy społecznej

Rodzaj decyzji	Liczba wydanych decyzji
umieszczenie w domu pomocy społecznej	85
skierowanie do domu pomocy społecznej	116
odmowa skierowania do domu pomocy społecznej	23
umorzenie postępowania	252
zmiana odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej	678
zmiana skierowania do domu pomocy społecznej	9
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	116
naliczenie odpłatności na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	41
uchylenia decyzji	62
częściowe i całkowite zwolnienie na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	21
odmowa zwolnienia na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	17
zmiana odpłatności na rzecz osoby umieszczonej w domu pomocy społecznej	3
postanowienia	4
inne wydane decyzje	58

X. WYPŁACANIE WYNAGRODZENIA ZA SPRAWOWANIE OPIEKI

Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki należy do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie realizując zadania wynikające z ustawy o pomocy społecznej wypłacał przyznane przez sąd wynagrodzenie za sprawowanie opieki dla ustanowionych opiekunów prawnych oraz kuratorów. W roku sprawozdawczym wydatkowano kwotę 180 387 zł. Środki te przeznaczone były na wypłatę wynagrodzenia dla 30 opiekunów prawnych sprawujących opiekę oraz 9 kuratorów. Z tego tytułu wypłacono łącznie 485 świadczeń opiekunom prawnym i 134 świadczenia kuratorom.

XI. REALIZACJA PROJEKTÓW WSPÓŁFINANSOWANYCH ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

„Przyszłość to My – CIS rozwój”

Okres realizacji: 1 października 2019 r. – 1 maja 2023 r.

Wykonanie budżetu w 2022 r.: po stronie MOPS – 63 451 zł

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie realizuje część działań związanych z realizacją projektu „Przyszłość to My – CIS rozwój”, którego liderem jest Fundacja Integracji Społecznej „Feniks”. Celem projektu jest zwiększenie zdolności do zatrudnienia 120 osób wykluczonych lub zagrożonych

wykluczeniem społecznym poprzez wsparcie społeczno-zawodowe w Centrum Integracji Społecznej „Feniks” oraz 120 osób z ich otoczenia. Łącznie, w okresie realizacji projektu wsparciem zostanie objętych 240 osób. Reintegracja zawodowa przyczyni się do odbudowy i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na runku pracy. Reintegracja społeczna odbywa się poprzez zajęcia w pracowniach, kursy kwalifikacyjne oraz staże. Ma na celu przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników oraz osób z ich najbliższego otoczenia. Uczestnicy projektu biorą udział w warsztatach: specjalistycznym mobilnych usług sprzątających, szwalniczym, poligraficzno-graficznym, a także warsztacie remontowym i aranżacji wnętrz.

W minionym roku pracownicy socjalni Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Częstochowie współpracujący w ramach projektu podejmowali następujące działania:

- 1) regularnie kontaktowali się z uczestnikami projektu, prowadząc pracę socjalną. Praca socjalna polegała na rozpoznawaniu potrzeb uczestników, udzielaniu uczestnikom wsparcia emocjonalnego, rozmowach dotyczących racjonalnego gospodarowania budżetem domowym, konieczności regulowania opłat czynszowych i utrzymywania abstynencji od alkoholu. Przekazywano także informacje dotyczące możliwych form pomocy, w tym uzyskania pomocy psychologicznej. Pracownicy przypominali uczestnikom o konieczności przestrzegania zasad profilaktyki i higieny osobistej. Informowali o badaniach profilaktycznych, aktywnym stylu życia oraz zdrowym odżywianiu. Ponadto motywowali uczestników do sumiennego wywiązywania się z obowiązków wynikających z realizacji Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego oraz dalszego udziału w projekcie, a także do przestrzegania regulaminu obowiązującego w CIS;
- 2) sporządzali dokumentację merytoryczną w celu wydania skierowań do udziału w zajęciach w Centrum Integracji Społecznej „Feniks” oraz kwalifikacji;
- 3) regularnie kontaktowali się z Centrum Integracji Społecznej „Feniks” – wymieniali informacje dotyczące działań merytorycznych odnośnie uczestników projektu, weryfikowali czy uczestnicy wywiązują się z postanowień Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego.

Pracownicy socjalni MOPS skierowali do uczestnictwa w projekcie następującą liczbę klientów:

- 1) warsztat: Rozwój potencjału warsztatu remontowego i aranżacji wnętrz – 13 osób;
- 2) warsztat: Stworzenie nowych miejsc pracy w ramach warsztatów specjalistycznych, mobilnych usług sprzątających – 14 osób;
- 3) warsztat: Stworzenie nowych miejsc pracy w ramach warsztatu szwalniczego – 12 osób;
- 4) warsztat: Stworzenie nowych miejsc pracy w ramach warsztatu poligraficzno-graficznego – 17 osób.

„Akcja – Aktywizacja II”

Okres realizacji: 1 stycznia 2021 r. – 30 czerwca 2023 r.

Wykonanie budżetu w 2022 r.: 7 989 zł

Celem projektu jest zwiększenie zdolności osób wykluczonych społecznie i zagrożonych wykluczeniem społecznym do powrotu na otwarty rynek pracy poprzez aktywizację i reintegrację zawodową i społeczną 113 uczestników CIS z terenów miejskich z Gminy Miasta Częstochowy oraz zwiększenie potencjału Centrum Integracji Społecznej „Podaj Dalej” poprzez rozwój i doposażenie istniejących czterech warsztatów zawodowych. Projekt zakłada pracę ze środowiskiem zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz wykluczonym społecznie. Poprzez realizację zadania zwiększona zostanie zdolność do zatrudnienia osób, które dotychczas pozostają poza otwartym rynkiem pracy. Uczestnicy projektu realizują indywidualne ścieżki reintegracji społeczno-zawodowej. Reintegracja zawodowa przyczyni się do odbudowy i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy. Odbywa się poprzez zajęcia w pracowniach warsztatowych: remontowo-stolarskim, poligrafii i introligacji, aranżacji wnętrz i handmade oraz administracji i teleinformatyki. Reintegracja społeczna ma na celu przywrócenie lub wzmocnienie kompetencji społecznych, zaradności, samodzielności i aktywności społecznej uczestników.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie realizuje część działań projektu „Akcja – Aktywizacja II” reprezentując Gminę Miasto Częstochowa – Partnera projektu. Liderem projektu jest Stowarzyszenie Pomocy Potrzebującym „Podaj dalej”. Do zadań pracowników socjalnych MOPS należała w szczególności współpraca z zespołem wspierającym realizację Indywidualnego Programu Zatrudnienia Socjalnego w zakresie kwalifikacji uczestników do zajęć, wyznaczanie ścieżki reintegracji społecznej uczestnika, rekomendacja do kontynuowania postanowień IPZS po okresie próbnym oraz wspieranie poszerzoną pracą socjalną osoby realizującej IPZS przez cały okres jej uczestnictwa w projekcie. Uczestnicy projektu otrzymali następujące formy wsparcia: zatrudnienie socjalne w ramach CIS, świadczenie integracyjne, które było wolne od zajęć komorniczych, zajęcia z doradcą zawodowym i pośrednikiem pracy, doradztwo prawne, wsparcie psychologiczne, doradztwo ekonomiczne, wsparcie specjalisty terapii uzależnień, codzienny ciepły posiłek, bezpłatne wyjścia do miejsc kultury i rozrywki dla uczestników oraz ich rodzin oraz pakiety reintegracyjne po półrocznym uczestnictwie.

Pracownicy socjalni MOPS skierowali do uczestnictwa w projekcie następującą liczbę klientów:

- 1) warsztat: Administracja i teleinformatyka – 7 osób;
- 2) warsztat: Aranżacja wnętrz i handmade – 10 osób;
- 3) warsztat: Poligrafia i introligatorstwo – 10 osób;
- 4) warsztat: Remontowo-stolarski – 17 osób.

„Rodzina, razem możemy więcej”

Okres realizacji: 1 sierpnia 2021 r. – 30 czerwca 2023 r.

Projekt zakłada udział osób zamieszkałych na terenie miasta Częstochowy będących w sytuacji zagrożenia bądź wykluczenia społeczno-zawodowego, którego celem jest wzrost dostępności i jakości usług społecznych zapobiegających ubóstwu i wykluczeniu społecznemu poprzez przeciwdziałanie sytuacjom kryzysowym i zagrożeniu umieszczenia dzieci poza biologiczną rodziną. Udział w projekcie jest bezpłatny. Wszystkie formy wsparcia są realizowane kompleksowo zgodnie z indywidualnymi potrzebami uczestników i uczestniczek projektu. Rekrutacja do projektu jest prowadzona w trybie ciągłym. Wsparcie prowadzi do poprawy jakości życia osób zwracających się o pomoc, ich rozwoju i optymalizacji poczynań związanych z różnymi aspektami funkcjonowania indywidualnego, grupowego, rodzinnego i zawodowego.

W ramach projektu zaplanowano realizację następujących typów zadań:

- rozwój rodzinnej pieczy zastępczej – 4 edycje Szkoły Rodzica dla 48 osób,
- Specjalistyczna Poradnia rodzinna: psycholog – psychoterapeuta w tym uzależnień, logopeda, psychiatra, edukator seksualny, mediator, dietetyk, grupy wsparcia dla 100 rodzin,
- rozwój asystentury rodzinnej i innych form pracy z rodziną,
- pogłębiona praca socjalna z rodzinami.

Projekt obejmuje wsparciem łącznie 449 osób, w tym 401 osób (281 kobiet i 120 mężczyzn) i 48 osób będących kandydatami na rodziców zastępczych. Uczestnikami projektu są osoby bezpośrednio korzystające z wymienionych usług:

- niepełnoletni doświadczający przemocy w rodzinie (fizycznej, psychicznej, seksualnej), zaniedbania, sytuacji kryzysowej, pozostawione bez opieki, narażone na niebezpieczeństwo, potrzebujący krótkoterminowej pomocy i wsparcia do czasu rozwiązania sytuacji kryzysowej oraz niepełnoletni w chronicznym kryzysie,
- rodziny biologiczne (objęte wsparciem asystenta rodziny) przejawiające różnego typu dysfunkcje (np. patologie społeczne, zaburzenie struktury z powodu rozpadu małżeństwa, braku wiedzy i kwalifikacji do wychowania dzieci),
- rodziny zastępcze, kandydaci na rodziny zastępcze, prowadzące rodzinne domy dziecka.

„Usługi społeczne na rzecz ograniczenia skutków kryzysu wywołanego konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy – Gmina Miasto Częstochowa – cz. 3”

Okres realizacji: 1 grudnia 2022 r. – 30 czerwca 2023 r.

Głównym celem projektu jest poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych skutkami kryzysu migracyjnego związanego z wojną na terytorium Ukrainy, przebywających na terenie Gminy Miasta Częstochowa, poprzez realizację usług z zakresu wsparcia rodziny wynikających z indywidualnych potrzeb z uwzględnieniem specyfiki grupy docelowej. W ramach projektu realizowane są:

- 1) wsparcie asystenta integracyjnego, przyczyniające się do zaspokojenia potrzeb społeczności cudzoziemców w zakresie dostępu do usług związanych z integracją w społeczeństwie poprzez rozwój indywidualny oraz wzmocnienie aktywności w różnych obszarach życia społecznego;
- 2) pomoc psychologiczna w postaci specjalistycznego poradnictwa psychologicznego, poprzez indywidualną diagnozę i terapię psychologiczną, mającą na celu wsparcie ukraińskich rodzin uciekających przed konfliktem zbrojnym z terytorium własnego państwa, które wykazują zaburzenia w funkcjonowaniu i wymagają podjęcia adekwatnych działań wspierających;
- 3) wsparcie w postaci zajęć z zakresu rozwijania umiejętności psychospołecznych;
- 4) działania środowiskowe i integracyjne, tj. warsztaty budowania poczucia własnej wartości, dyskusje i wykłady o tematyce związanej z prawami uchodźców i poszanowaniu ich dóbr osobistych, szkolenia z zakresu opieki zdrowotnej oraz korzystania z usług instytucji publicznych w Polsce;
- 5) wsparcie tłumacza języka ukraińskiego.

Wsparciem w ramach projektu objętych zostanie co najmniej 120 osób uciekających z terenu Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego kraju, które przybyły legalnie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej od dnia 24 lutego 2022 r. i na dzień przystąpienia do projektu przebywały na terenie Gminy Miasta Częstochowa. W grudniu 2022 r. rozpoczęto działania związane z realizacją ww. projektu. Zatrudniono dwóch asystentów integracyjnych/pracowników socjalnych, tłumacza języka ukraińskiego oraz trenera umiejętności psychospołecznych. Do końca roku zrekrutowano 13 uczestników.

„Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19”

Okres realizacji: 5 sierpnia 2020 r. – 31 grudnia 2020 r.

Od 1 stycznia 2021 r. rozpoczął się pięcioletni okres trwałości projektu „Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19” realizowanego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020, Działania 2.8 Rozwój usług społecznych świadczonych w środowisku lokalnym, PI 9iv: Ułatwianie dostępu do przystępnych cenowo, trwałych

oraz wysokiej jakości usług, w tym opieki zdrowotnej i usług socjalnych świadczonych w interesie ogólnym, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Głównym zadaniem w okresie trwałości projektu jest monitorowanie użyzonego rodzinom zastępczym sprzętu komputerowego i audiowizualnego. W II i IV kwartale roku 2022 pracownicy Sekcji Wspierania Rodziny i Pieczy Zastępczej we współpracy z pracownikami Sekcji Informatyki przeprowadzili monitoring sprzętu komputerowego oraz audiowizualnego w 39 miejscach zamieszkania uczestników projektu oraz w 4 placówkach opiekuńczo-wychowawczych.

Wyznaczony pracownik Sekcji ds. Projektów i Współpracy Międzysektorowej systematycznie aktualizował listę uczestników projektu wraz z wykazem zawartych umów użyczenia, współpracował w tym zakresie z koordynatorami ze strony Stowarzyszenia na rzecz pomocy dziecku i rodzinie „DLA RODZINY”.

W sytuacjach rozwiązania lub ustania pieczy zastępczej zwracany sprzęt przekazywany był w drodze umowy użyczenia kolejnej rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo-wychowawczej, w której przebywa osoba uprawniona do otrzymania sprzętu.

W roku 2022 r. w Częstochowie wsparciem w postaci użyzonego sprzętu komputerowego do nauki zdalnej oraz sprzętu multimedialnego (drukarki, urządzenia wielofunkcyjne, głośniki, słuchawki bezprzewodowe, projektory z rzutnikami, telewizory) objęto 167 podmiotów, w tym: 121 rodzin zastępczych spokrewnionych, 11 rodzin zastępczych zawodowych, 22 rodziny zastępcze niezawodowe, 4 rodzinne domy dziecka oraz 9 placówek opiekuńczo-wychowawczych.

XII. WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ, WSPIERANIA RODZINY I SYSTEMU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA 2023 ROK

1. Potrzeby w zakresie pomocy społecznej:

- zwiększenie środków na realizację zadań o charakterze własnym w zakresie udzielania świadczeń w postaci zasiłków celowych dla mieszkańców miasta,
- objęcie superwizją pracowników socjalnych pracujących z rodzinami oraz innych pracowników MOPS,
- kontynuowanie działań w zakresie dalszej współpracy z podmiotami na rzecz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- wsparcie Zespołów ds. Pracy Socjalnej przez specjalistów (psycholog, pedagog oraz psychiatra),
- podnoszenie kompetencji pracowników, w obszarach realizowanych przez nich nowych zadań,
- stworzenie lokalnej – gminnej bazy tłumaczy w celu zapewnienia dostępu pracowników MOPS do tłumaczy języków obcych w związku z załatwianiem indywidualnych spraw cudzoziemców (m.in. obywateli Afganistanu, Ukrainy, Włoch, Mołdawii, Łotwy),

- rozwój pomocy dla osób niepełnosprawnych przewidzianej w Programie „Aktywny samorząd”, zwłaszcza pomocy w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym oraz pomocy w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz placówkami edukacyjnymi, w celu promowania ww. pomocy dla osób z niepełnosprawnością,
  - podejmowanie działań mających na celu podnoszenie prestiżu pracowników pomocy społecznej jako specjalistów zajmujących się kluczowym obszarem wsparcia oferowanego mieszkańcom i mieszkańcom Częstochowy.
2. Potrzeby w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej:
- kontynuowanie procesu deinstytucjonalizacji pieczy zastępczej poprzez intensyfikację działań ukierunkowanych na rozwój rodzinnych form pieczy zastępczej, w szczególności zmierzających do utworzenia rodziny zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego,
  - zwiększenie dotacji celowej na realizację zadań zleconych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w celu umożliwienia organizacjom pozarządowym zatrudnienia specjalistów, tj.: psychologa, pedagoga, superwizora, asystenta rodziny, koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, wychowawcy czy terapeuty oraz podniesienia jakości świadczonych usług,
  - poszukiwanie i ustanawianie rodzin wspierających jako formy wsparcia skierowanego dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze,
  - zwiększenie wynagrodzeń dla rodzin zastępczych zawodowych i prowadzących rodzinne domy dziecka w związku z wprowadzoną ustawowo nową minimalną wysokością przedmiotowego wynagrodzenia.

Dyrektor
Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Częstochowie
(-) Małgorzata Mruszczyk